

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

<i>Przewodniczący:</i>	<i>SSO Mirosław Krzysztof Derda (spr.)</i>
<i>Sędziowie</i>	SSO Joanna Walczuk SSO Jacek Sowul
<i>Protokolant:</i>	<i>st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk</i>

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2014 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z wniosku **W. K.**

z udziałem M. K. i D. K.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji uczestniczki postępowania D. K.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Suwałkach

z dnia 17 lutego 2014r., sygn. akt I Ns 117/13

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn. akt I Ca 213/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca W. K. złożył w dniu 15.02.2013 r. wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po W. K., zmarłym dnia 14.01.2013 r. w S., ostatnio stale tam zamieszkałym. Jako swój tytuł powołania do dziedziczenia po w/w zmarłym wnioskodawca wskazał dziedziczenie ustawowe. Natomiast jako pozostających spadkobierców zmarłego wskazał drugiego z jego synów - M. K. oraz córkę - D. K..

Z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku po W. K. w dniu 25.02.2013 r. wystąpiła też D. K.. Jako swój tytuł do dziedziczenia ww. wskazała testament ustny.

Postanowieniem z dnia 27 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w Suwałkach zarządził połączenie spraw zainicjowanych przez W. K. i D. K. do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Uczestnik postępowania M. K. przychylił się do wniosku W. K.. Tak on jak i wnioskodawca W. K. kwestionowali przy tym prawdziwość testamentu ustnego, na który powoływała się D. K..

Sąd Rejonowy w Suwałkach postanowieniem z dnia 17 lutego 2014 r. wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 117/13 stwierdził, że spadek po W. K., zmarłym dnia 14.01.2013 r. w S., ostatnio stale zamieszkałym w S., na podstawie ustawy nabyli: M. K. (s. W. i J.) w 1/3 części, W. K. (s. W. i J.) w 1/3 części i D. K. (c. W. i J.) w 1/3 części; Orzekł, że zainteresowani ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił, że W. K. zmarł dnia 14.01.2013 r. w S., gdzie ostatnio stale tam zamieszkiwał. Zmarł on jako rozwiedziony, pozostawiając po sobie dwóch synów – W. K. i M. K. oraz córkę – D. K.. Nikt ze spadkobierców ustawowych W. K. spadku się nie zrzekł, nie odrzucił, ani nie został uznany niegodnym dziedziczenia.

W. K. pozostawił po sobie testament ustny, sporządzony dnia 25.11.2013 r., który jednak dotknięty był sankcją nieważności.

Sąd wskazał, że stosownie do treści art. 922 § 1 kc, prawa i obowiązki majątkowe zmarłego, z chwilą jego śmierci przechodzą na jedną lub kilka osób. Powołanym do spadku można być zaś bądź z mocy ustawy, bądź z mocy testamentu. Istnienie ważnego i skutecznego testamentu wyklucza przy tym – co do zasady – dziedziczenie ustawowe.

Spadkodawca W. K. pozostawił po sobie testament ustny, sporządzony w dniu 25.11.2013 r. Testament ten nie mógł jednak stanowić podstawy do określenia porządku dziedziczenia w sprawie niniejszej jako że był nieważny. Powyższe potwierdza prawomocnie postanowienie wstępne z dnia 26 kwietnia 2013 r., którego treścią – z mocy art. 365 kpc – Sąd orzekający w sprawie niniejszej był związany.

W powyższym stanie rzeczy, zdaniem Sądu, krąg spadkobierców W. K. ustalać należało w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego.

W myśl art. 931 § 1 kc w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek. Istnienie pierwszego kręgu spadkobierców ustawowych wyklucza powołanie do spadku osób należących do kręgów dalszych, o których mowa w art. 932 i nast. kc.

Ustalając krąg spadkobierców ustawowych po W. K. Sąd oparł się na treści złożonego przez wnioskodawcę zapewnienia (niekwestionowanego przez pozostałych uczestników postępowania) oraz załączonych do akt sprawy odpisów skróconych: aktu zgonu spadkodawcy W. K. oraz aktów urodzenia wnioskodawcy W. K. i uczestników postępowania M. K. i D. K.. Przy uwzględnieniu powyższych dowodów uznać należało, że do spadku po W. K. powołane są jego dzieci: W. K., D. K. i M. K.. Spadkodawca bowiem zmarł jako rozwiedziony, a innych zstępnych, poza powyżej wymienionymi dziećmi, nie miał. Udziały przypadające spadkobiercom w spadku po W. K. są przy tym równe i wynoszą po 1/3 części na rzecz każdego z nich (art. 931 § 1 kc).

W świetle powyższego Sąd orzekł jak w pkt 1 postanowienia.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (pkt 2 postanowienia) stanowił natomiast art. 520 § 1 kpc.

Apelację (nieprofesjonalną) od powyższego orzeczenia wywiodła uczestniczka postępowania D. K., w której domagała się jego zmiany i stwierdzenia nabycia spadku na podstawie testamentu ustnego, czyli przyznania całego spadku dla niej. W uzasadnieniu wskazała, że Sąd Okręgowy w postępowaniu I Ca 248/13 nie przesłuchał wskazanych przez nią świadków, co wpłynęło na treść orzeczenia. Podkreśliła, że tylko ona zajmowała się ojcem aż do jego śmierci, a nie jej bracia. Została ponadto wyrzucona przez matkę z mieszkania.

Wnioskodawca W. K. i uczestnik postępowania M. K. wnosili o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację uczestniczki postępowania należy uznać za bezzasadną.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie i na podstawie tych ustaleń wywiódł słuszne wnioski, które legły u podstaw zaskarżonego orzeczenia, ustalenia te Sąd Odwoławczy uznaje za własne. Także wywód prawny dokonany przez Sąd Rejonowy jest trafny.

Zauważenia w tym miejscu wymaga, że Sąd Rejonowy zanim wydał orzeczenie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku, wydał orzeczenie wstępne dotyczące stwierdzenia nieważności testamentu ustnego. Prawomocne postanowienie w tym zakresie zapadło dnia 8 października 2013 r. w postępowaniu I Ca 248/13.

Zgodnie z art. 318 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc Sąd, uznając roszczenie za usprawiedliwione w zasadzie, może wydać postanowienie wstępne tylko co do samej zasady, co do spornej zaś wysokości żądania - zarządzić bądź dalszą rozprawę, bądź jej odroczenie.

Jak podkreślają komentatorzy wydanie wyroku wstępnego ma na celu prejudycjalne przesądzenie zasady roszczenia dochodzonego w procesie cywilnym (prejudycjalną rolę wyroku wstępnego poza procesem, w którym go wydano, neguje K. Piasecki (w:) Kodeks postępowania cywilnego..., t. 1, red. K. Piasecki, s. 1494, por. jednak s. 1493). Nie jest bowiem racjonalne z punktu widzenia ekonomii procesowej prowadzenie postępowania i dokonywanie ustaleń odnoszących się do wysokości roszczenia, jeżeli sama zasada jest między stronami sporna i - w razie oddalenia powództwa przez sąd drugiej instancji z tej przyczyny - czynności te ex post okazałyby się zbędne. Wyrok wstępny wiąże bowiem sąd orzekający w sprawie na podstawie art. 365 § 1 kpc (por. w odniesieniu do postanowień wstępnych postanowienia SN z dnia 21 października 1999 r., I CKN 168/98, OSP 2001, z. 4, poz. 63, z glosą I. Kunickiego).(por. Andrzej Jakubecki, Komentarz do art.318 Kodeksu postępowania cywilnego, lex).

Moc wiążąca na podstawie art. 365 § 1 kpc przysługuje prawomocnym orzeczeniom sądu wydawanym w postępowaniu cywilnym. Zagadnienie prawomocności orzeczeń wydawanych w postępowaniu nieprocesowym wywołuje wątpliwości płynące z faktu, że Kodeks nie unormował tej problematyki w sposób szczególny, a zatem w takim zakresie, w jakim brak odmiennej regulacji, stosować należy odpowiednio art. 362-366 (W. Siedlecki, Z. Świeboda, Postępowanie nieprocesowe, Warszawa 2001, s. 83). W postanowieniu z dnia 21 października 1999 r., I CKN 169/98, z glosą I. K., OSP 2001, z. 4, poz. 63, Sąd Najwyższy stwierdził, że wydane w postępowaniu nieprocesowym postanowienie wstępne rozstrzygające o samej zasadzie żądania wywołuje skutki orzeczenia formalnie prawomocnego i wiąże sąd orzekający w sprawie.

Dlatego też w niniejszym postępowaniu Sąd jest związany wcześniej wydanym postanowieniem wstępnym.

W tej sprawie uczestniczka postępowania podnosiła, że spadek powinien przypaść wyłącznie jej z uwagi na to, że tylko ona zajmowała się ojcem, a jej bracia nie wspomagali jej w tym. Nie można się z tym zgodzić. Powyższa okoliczność nie jest brana pod uwagę w przypadku wydawania orzeczenia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku. Tego rodzaju czynnik (sposób zachowania się innych spadkobierców) może być przedmiotem oceny jedynie w postępowaniu o uznanie za niegodnego dziedziczenia, a to jest odrębne postępowanie od tego dotyczącego stwierdzenia nabycia spadku. Stąd też Sąd oddalił wniosek uczestniczki postępowania o przesłuchanie w charakterze świadka R. O..

W niniejszym postępowaniu Sąd Odwoławczy miał obowiązek przeanalizować postępowanie przed Sądem I instancji pod kątem jego zgodności z obowiązującymi przepisami. Skarżąca nie wykazała, aby Sąd Rejonowy popełnił błędy, które skutkowałyby koniecznością zmiany orzeczenia. Orzeczenie Sądu I instancji jest zgodne z normami kodeksowymi.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, nie ma podstaw do zmiany orzeczenia Sądu I instancji.

Stąd też na mocy art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, apelacja uczestniczki postępowania jako nieuzasadniona, podlegała oddaleniu.